

*Palmprocessie
doorheen de
twinstigste eeuw*

1994

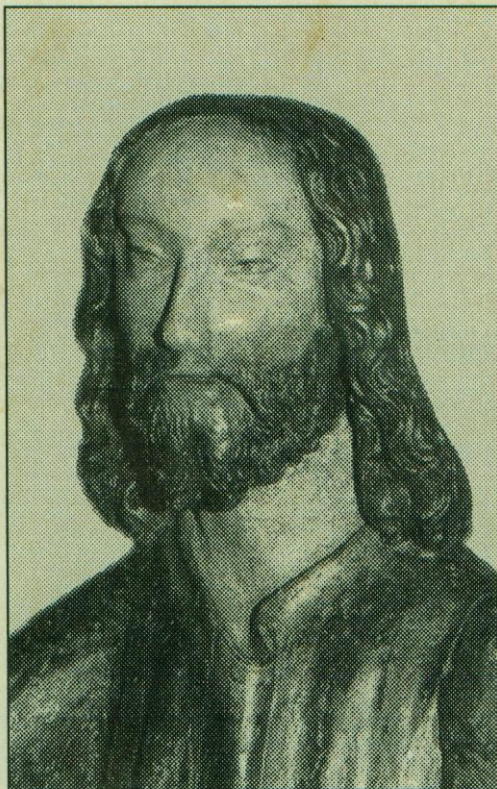
Documentatie uit archief Confrérie V Geslachten

Maurice en Wasily

30-06-2026

Genootschap
van de twaalf
Apostelen
H O E G A A R D E N

1631

1994

Jan Vander Velpen

DE GEESTELIJKE VADER,
E.H. Deken Jan Vander Velpen

August Van Nerum

DE MOMBOOR-VADER,
August Van Nerum

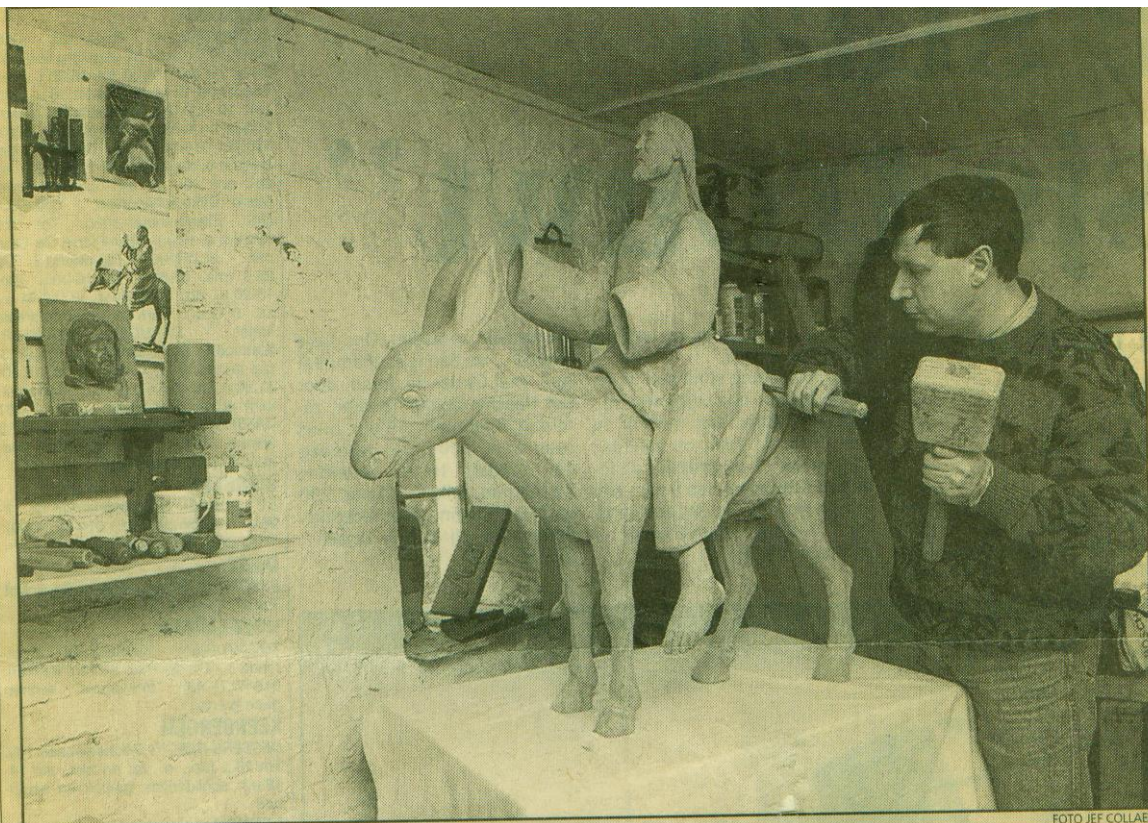

FOTO JEF COLLAER

Frans Vandegaer legt de laatste hand aan de palmezel voor Tienen.

Hoegardier beitelt palmezel voor Tienen

TIENEN — De Hoegardier Frans Vandegaer legt de laatste hand aan een eikenhouten palmezel met zegnende Christus voor de Sint-Germinusparochie in Tienen. Die wil hiermee de ooit verdwenen palmzondagtraditie in ere herstellen. In Hoegaarden zijn ze daar niet onverdeeld gelukkig mee, want die gemeente organiseert jaarlijks de enige Belgische Palmprocessie.

Voor Frans Vandegaer is het een proefstuk. Als houtbewerker waagde hij zich nooit eerder

aan een beeldhouwwerk. Zijn palmezel, in natuurkleur, meet één meter op één meter en tien. Hij moet door vier man gedragen worden. Vandegaer en de Tiense deken Joris Hardiquet zijn geboren Hoegardiërs en die weten alles over palmezels. Die in de kerk van Hoegaarden dateert van voor de jaren zestienhonderd. Van het Genootschap der Twaalf Apostelen zijn de statuten uit 1631 bewaard. Die apostelen vormen, met de discipelen die de ezel dragen, de kern van de Hoegaardse rituelen van palmzondag.

Vandegaer mocht deze ezel niet als model nemen voor zijn

Tiense oefening. Hij baseerde zich op foto's en levende voorbeelden. Hij bezocht andere ezels in musea in Louvain-la-Neuve en Londen en kreeg technisch advies van een Leuvens beeldenrestaurateur. Uiteindelijk bleef hij twee jaar belangeloos in de weer.

Te kijk

Vandegaer gebruikte eikenhouten balken uit een Hoegaardse boerderij. Dat is een erg hard materiaal. Dezer dagen schuurt hij de laatste nerven vlak en monteert hij de Christus op de ezel. De Tiense deken leg-

de de datum voor de officiële voorstelling immers vast op 23 februari.

Tienen kan aanspraak maken op een eigen palmtraditie. Alleen verdween de eigen ezel bij de Tiense Furie van 1635. Het duurde 362 jaar vooraleer iemand de draad weer opnam. De deken wil een eigen apostelengroep het kunstwerk in processie laten ronddragen. Door het jaar krijgt het een plaats in de Sint-Germinuskerk. Het beeld van Hoegaarden staat te kijk in de schatkamer van de eigen Sint-Gorgoniuskerk. Het gemeentebestuur liet die elektro-nisch beveiligen. (RB)

Judi saint 1984 - Lavement de pieds

Hoegaarden in de ban van Pasen

HOEGAARDEN — Tradities zijn moeilijk stuk te krijgen in Hoegaarden. Zo blijft de biergemeente al sinds 1631 sterker dan elders in de ban van gebruiken rond het paasfeest. Hoogtepunt is niet alleen de palmezelprocessie op Palmzondag, maar evenzeer de voetwassing op Witte Donderdag in de Sint-Gorgoniuskerk. „We willen daarmee een daad van Kristus vlak voor het Laatste Avondmaal levendig houden,” vertelt momboorvader August Van Nerum van het Genootschap van de Twaalf Apostelen, dat de paasgebeurtenissen in Hoegaarden kleur geeft.

De twaalf apostelen van het genoot-

schap waren vorige Witte Donderdag tijdens de avonddienst allen op post vooraan in de kerk. Ze ontblootten de voeten, vlak nadat de klokken tijdens het Gloria met belgerinkel en gelui naar Rome vertrokken waren. Misdienaars brachten waskom en handdoeken aan. Deken Vander Velpen waste de voeten van de apostelen, in navolging van wat Kristus deed op Witte Donderdag, vlak voor het Laatste Avondmaal.

Onderdanig

De Schrift zegt dat Petrus niet wilde dat Kristus als Heer hem de voeten waste. Kristus antwoordde Petrus dat hij later de daad wel zou begrijpen. De voetwassing is achteraf symbool geworden van onderdanigheid, reinheid en vergevingsgezindheid.

Zulke voetwassing vindt als herinnering aan het Laatste Avondmaal nog maar in weinig parochies plaats. Dat ze

in Hoegaarden behouden bleef, verbaast niet als men weet dat het Genootschap van de Twaalf Apostelen sinds 1631 van bepaalde gewoonten niet afwijkt. Dat maakte dat op de jongste Palmzondag de palmezelprocessie al voor de 364ste keer uittrok. Die processie herinnert aan de blijde intocht van Kristus in Jeruzalem. Hij zat op een ezel en de bevolking verwelkomde hem met palmgewuif. Hoegaarden bezit een enig mooi houten beeld van Kristus die op een ezel zit. Het genootschap draagt het mee rond in de processie. Duizenden stappen mee op.

De processie brengt heel wat animatie in het dorp teweeg. Er zijn elk jaar kunstexposities in het gemeentehuis en het biermuseum. De Vlaamse Toontuinen staan vanaf Palmzondag bol van de activiteiten. Kinderen trekken rond om palmtakjes te verkopen en gaan de centen verteren op de foer. Want het is

op Palmzondag kermis en jaarmarkt in Hoegaarden.

Bedeltocht

De paasgebeurtenissen krijgen feitelijk al vanaf Passiezondag aandacht in Hoegaarden. Momboorvader August Van Nerum — een momboorvader was vroeger een voogd of oppasser van wezen — vertelt dat zijn apostelen van dan af in de gemeente rondtrekken om wat te krijgen. „Zulke bedeltocht heeft ook wat te maken met het Laatste Avondmaal,” aldus Van Nerum. „Men geeft geld of eetwaren om de apostelen eens lekker te laten eten. Dat bedelen gebeurt al wel eens barrevoets, als symbool van armoede. We kregen vorig jaar van een boer in Houtem zelfs zestig eieren. Een bakker verwerkte die in zijn beslag. Een bakker verwerkte die in zijn plaats.”

(BE)

Voetwassing op Witte Donderdag: in Hoegaarden houdt de traditie stand. Sommige gebruiken dateren al sinds 1631. (Foto COL)

